

Театралізація як педагогічна технологія формування лінгвістичної компетенції у немовному закладі вищої освіти

Сьогодні справедливо говорити про необхідність шукати нові освітні підходи, які створять умови та можливості для соціалізації та ефективної самореалізації молоді. Саме освітні установи формують культуру почуттів, виховують почуття міри та смаку й інші здібності, необхідні для успіху людини у будь-якій сфері діяльності. Для виконання поставлених завдань закладам вищої освіти необхідно використовувати існуючі форми навчання та шукати нові форми, методи та засоби, які успішно поєднують навчання та творчість.

Одним із таких засобів виступає театралізація, представлена як інтегрована педагогічна технологія навчання, динамічна та варіативна організація навчально-виховного процесу, спрямована на навчання, розвиток здібностей студента щодо будь-якого предмета, а іноземної мови особливо [3, 6].

З використанням театралізації як педагогічної технології навчання продовжується розвиток ідеї комунікативного навчання. На основі комунікативно-значущого мовного матеріалу формулюються комунікативні завдання таким чином, щоб вони пропонували студентам ситуації спілкування у вільній творчій діяльності, впливали на їхній творчий потенціал та мали педагогічну та методологічну обумовленість [1].

Навчальний лінгвістичний театр, будучи структурним елементом театралізації, здійснює такі принципи за умови його аудиторного використання у навчанні іноземної мови:

- взаємодія всіх учасників навчального процесу;
- навчання іноземної мови як творчий процес;
- поетапне запровадження матеріалу у навчанні студентів іншомовному спілкуванню;

- максимальне наближення до реальних умов;
- єдність змістовної та процесуальної сторін навчання;
- взаємозв'язок усіх видів мовної діяльності;
- формування комунікативної культури.

В умовах немовного закладу вищої освіти незалежно від етапу навчання пропонується використовувати такі принципи відбору аудіовізуального матеріалу для розвитку умінь іншомовного спілкування:

- принцип різноманітності мовних засобів, що використовуються для іншомовного спілкування;
- принцип оригінальності та автентичності аудіовізуальних матеріалів;
- принцип достовірності інформації;
- принцип цілеспрямованості;
- принцип професійної спрямованості/формування орієнтованості на професійну діяльність;
- принцип формування навчальної автономії;
- принцип особистісно-орієнтованої спрямованості навчання/принцип антропоцентричності [2, 5].

Театралізація є багатоаспектним явищем та проявляється як педагогічна технологія, побудована на принципі гри; як комплексна педагогічна система використання засобів вираження мистецтва; як безперервна та інтегрована діяльність педагогічного процесу; як активізації освітнього процесу.

При формуванні лінгвістичної компетенції театралізація використовується для дидактичної організації процесу творення, оскільки спрямована на:

- формування у студентів системи загальнонавчальних умінь та навичок;
- розвиток комунікативних та лінгвістичних умінь студентів за участю у ситуаціях реального спілкування та вільної творчої та мовної поведінки;
- розширення діапазону уяви для формування певних рис характеру студента;
- забезпечення високого рівня мотивації щодо програмного матеріалу;

– цілеспрямоване пояснення лексичного та граматичного матеріалу, повторення та систематизація пройденого раніше [4].

При запровадженні театралізації в організацію навчального процесу також використовуються комунікативні ігри, які допомагають створити психологічну готовність студента до мовного спілкування, готують до спонтанної мови та формують навички та вміння іншомовного спілкування у соціально-побутовому середовищі.

Театралізація як педагогічна технологія навчання іноземної мови пропонує використання прийомів навчання, які забезпечують досягнення поставленої мети навчання за мінімальний час із найменшими витратами сил та лежать в основі системи вправ:

- ігрове моделювання, що дозволяє розвивати навички пошукової навчальної діяльності, уміння варіювати форму свого висловлювання;
- стимулювання мовної діяльності, що спонукає студентів формулювати правила, розуміти закономірність функціонування мовних одиниць, відтворювати, вибирати, варіювати та комбінувати зразки;
- інформаційну нерівновагу з метою отримання або передачі інформації, її перекодування з однієї форми подання до іншої у парній чи груповій взаємодії;
- відновлення, яке потребує реконструкції неповних висловлювань або навмисно деформованого тексту, заповнення перепусток, доповнення, перегруповування, вибудовування логічного порядку параграфів у тексті;
- семантичні асоціації, а саме пошук яскравих, образних аналогій, здогадів, гіпотез, інтуїтивних рішень у груповій взаємодії;
- вправи на додаток, що є опорою на власний життєвий досвід при завершенні незакінченої пропозиції;
- вправи на усвідомлення мовної форми висловлювання, що стимулюють розвиток здатності спостерігати, робити висновки самостійно;
- вправи на розширення, що розвивають монологічну та діалогічну мову, мають на увазі участь у навчальних дискусіях, усних виступах;

- передбачення (прогнозування), спрямоване на забезпечення інтенсивної мовної практики, розвиток розумових умінь для передбачення причинно-наслідкових зв'язків, уміння висувати власні гіпотези, порівнювати, обговорювати, оцінювати;
- перифраз;
- вирішення проблемних завдань з метою розвитку механізмів мислення;
- проекти, що формують можливість творчо мислити, самостійно планувати дії, прогнозувати можливі варіанти розв'язання задач, обирати способи та засоби їх реалізації [2, 7].

Театралізація має низку переваг при формуванні лінгвістичної компетенції студентів немовного вишу. Така технологія навчання іноземної мови, включена до навчального процесу, допомагає вдосконалювати усі складові лінгвістичної компетенції.

Література:

1. Введенский В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога [Текст] / В. Н. Введенский // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 51–55.
2. Даминова С. О. Принципы отбора иноязычных аудиовизуальных материалов для развития умений в разных видах речевой деятельности [Текст] / С. О. Даминова // Филологические науки. Вопросы и практики. – 2015. – Вып. 45. – № 3, ч. 1. – С. 43–50.
3. Лещенко Т. О. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак. – Мелітополь : МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 250–253.
4. Оглуздина Т. П. Структура языковой компетенции в концепциях ученых зарубежной и отечественной методики обучения иностранному языку [Текст] / Т. П. Оглуздина // Вестник Томского ГПУ. – 2012. – № 11 (126). – С. 116–119.
5. Vladymyrova V. Application of innovative learning technologies in a medical university is an integral component of the educational process / V. Vladymyrova, T. Savitskaya // Modern and global methods of the development of scientific thought : proceedings of the V International scientific and practical conference, Florence, Italy, 25–28 October 2022. – Florence: International Science Group, 2022. – P. 337–345.
6. Vladymyrova V. Use of intensive technologies of learning foreign languages as a means of stimulating communicative competence / V. Vladymyrova, O. Shevchenko, T. Savitskaya // Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects : proceedings of the 8th International scientific and practical conference, Berlin, Germany, 23–25 January 2022. – Berlin : CPN Publishing Group, 2022. – P. 338–345.
7. Savignon, S. J. Interpreting communicative language teaching. Context and concerns in teacher education [Text] / S. J. Savignon. – New Haven ; London : Yale University Press, 2002. – 243 p.